

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 18 lipca 2016 r.

Poz. 2553

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 11 lipca 2016 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kwidzyńskie Ostnice”¹⁾

Na podstawie art. 19 ust. 6, w związku z art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.²⁾), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Kwidzyńskie Ostnice”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska ostnicy Jana (*Stipa joannis*) na północnej granicy zasięgu oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i zbiorowisk murawowych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu w granicach miasta Kwidzyn;
- 2) leśny charakter bezpośredniego otoczenia rezerwatu;
- 3) zły stan zachowania zbiorowisk roślinnych i populacji gatunków chronionych w rezerwacie;
- 4) znaczna antropopresja.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 5. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację działań ochronnych wskazuje załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. Określa się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kwidzyn, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

- 1) w przypadku zmiany dotychczasowej funkcji terenów oznaczonych jako działki nr 2/7 (strzelnica sportowa) i 4/4 (ogródki działkowe) miasta Kwidzyn, obrębu 0018 przeznaczyć je na tereny zieleni lub tereny zieleni publicznej;

---

¹⁾ Zarządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego Nr 5/2007 z dnia 21 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kwidzyńskie Ostnice (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 47 poz. 696), które traci moc od dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

²⁾ Zmiany ustawy wynikają z Dz. U. z 2014 r. poz. 926, z 2015 r. poz. 1045 i 1688, z 2016 r. poz. 422 oraz z M.P. z 2015 r. poz. 1064.

2) nie lokalizować szlaków turystycznych przebiegających przez rezerwat, poza szlakiem udostępnionym dla ruchu pieszego³⁾.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalna Dyrektor
Ochrony Środowiska w
Gdańsku

Danuta Makowska

---

³⁾Na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Kwidzyńskie Ostnice”.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 11 lipca 2016 r.

Załącznik nr 1

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Zarastanie muraw przez ekspansywne gatunki zielne i drzewiaste na skutek braku wypasu.	Wprowadzenie ekstensywnego wypasu zwierząt.
2.	Gromadzenie się wojułoku z martwych roślin na skutek braku wypasu- wzrost trofii i wilgotności siedliska.	Wprowadzenie ekstensywnego wypasu zwierząt.
3.	Mała powierzchnia muraw otoczonych przez fitocenozy leśne - niesprzyjający mikroklimat dla muraw (zacienianie, zbyt duża wilgotność).	Maksymalne zwiększenie powierzchni muraw poprzez usunięcie części drzewostanu w rezerwacie.
4.	Występowanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew (sosna, świerk, dąb czerwony) - zakwaszenie siedliska.	Usunięcie drzew negatywnie wpływających na siedlisko.
5.	Występowanie ekspansywnych gatunków kenofitów, m.in. nawłoci: <i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i> .	1) Wprowadzenie ekstensywnego wypasu zwierząt lub regularnego wykaszania; 2) eliminacja nawłoci w otoczeniu rezerwatu.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
6.	Antropopresja związana z położeniem w obrębie miasta Kwidzyn oraz przebiegiem przez rezerwat szlaków turystycznych oraz licznych ścieżek- niszczenie roślinności, płoszenie zwierząt, zaśmiecanie, zawlekanie obcych gatunków.	1) Utrzymanie wyraźnego oznaczenia granic rezerwatu i przebiegu udostępnionego szlaku; 2) sprzątanie odpadów, które mogą stanowić pułapki dla zwierząt (np. pojemniki, butelki) oraz obniżających walory krajobrazowe rezerwatu; 3) wprowadzenie zapisów do dokumentów planistycznych dotyczących ograniczania zagrożeń zewnętrznych, wskazanych w § 6.

Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
7.	Požary - zniszczenie roślin i zwierząt; - niewielka możliwość odtworzenia muraw ze względu na ich izolowane położenie (brak ekosystemów murawowych w odległości zapewniającej zewnętrzny dopływ diaspor).	Kontrole rezerwatu.
8.	Wzrost antropopresji w rezerwacie (zwiększenie penetracji rezerwatu, hałas, wydeptywanie, niszczenie roślinności, zaśmiecanie) na skutek zmiany przeznaczenia gruntów położonych w sąsiedztwie rezerwatu na cele budowlane.	1) Nie lokalizowanie szlaków turystycznych przebiegających przez rezerwat, poza szlakiem udostępnionym dla ruchu pieszego ⁴⁾ ; 2) kontrole rezerwatu; 3) wprowadzenie zapisów do dokumentów planistycznych dotyczących ograniczania zagrożeń zewnętrznych, wskazanych w § 6.

⁴⁾ Na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Kwidzyńskie Ostnice”.

Załącznik nr 2

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ⁵⁾⁶⁾
1.	Usunięcie sosen z murawy z ostnicą Jana.	<p>Pas o szerokości 5-10 m obejmujący murawę z ostnicą Jana i jej bezpośrednie sąsiedztwo od strony wschodniej i północnej; pow. około 0,05 ha.</p> <p>Prace wykonać w 1-3 roku obowiązywania planu, w okresie zimowym (X-III), optymalnie przy występującej pokrywie śnieżnej. Wycięte drzewa usunąć z rezerwatu (razem z gałęziami); podczas transportu drewna unikać miejsc, w których występuje ostnica.</p>	Strefa A (oddział 2d - część).
2.	Powiększenie powierzchni muraw poprzez usunięcie części drzewostanu.	<p>Powierzchnia około 0,2 ha.</p> <p>Działania ochronne wykonywać w kilku etapach: <u>etap I</u> – 1-3 rok obowiązywania planu ochrony: - we fragmencie drzewostanu o zwarciu warstwy drzew 40-50% (część południowa grądu) usunąć drzewa do osiągnięcia około 30% zwarcia; <u>etap II</u> – 3-5 rok obowiązywania planu ochrony: przerzedzenie drzewostanu do około 15% zwarcia; <u>etap III</u> – 5-7 rok obowiązywania planu ochrony - usunięcie drzewostanu z pozostawieniem kilku drzew (pojedynczych lub w grupie) w celu zapewnienia osłony dla wypasanych zwierząt przed silnym nasłonecznieniem.</p> <p>W pierwszym etapie wycinania drzewostanu usunąć również podszyt (z możliwością pozostawienia kęp krzewów o łącznej powierzchni nie przekraczającej 10 % obecnego areału), powtarzać zabieg przy każdym etapie.</p> <p>Prace rozpocząć od usuwania gatunków iglastych, po ich całkowitym usunięciu kontynuować wycinkę drzew liściastych. Wycinkę wykonać w okresie zimowym (X-III), optymalnie przy występującej pokrywie śnieżnej. Wycięte drzewa usunąć z rezerwatu (razem z gałęziami).</p>	Strefa B (oddział 2d - część i 2g - część).
3.	Powiększenie powierzchni muraw poprzez usunięcie części drzewostanu.	<p>Powierzchnia około 0,63 ha.</p> <p>Działania ochronne wykonywać w kilku etapach: <u>etap I</u> - 1-3 rok obowiązywania planu ochrony: przerzedzenie drzewostanu do 50% zwarcia warstwy drzew; <u>etap II</u>- 3-5 rok obowiązywania planu ochrony:</p>	Strefa C1 (zalesiona część oddz. 2g oraz część 2d).

⁵⁾ Oddziały leśne Nadleśnictwa Kwidzyn, obrębu Kwidzyn, leśnictwa Miłosna, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2006-2015.

⁶⁾ Strefy wskazano na mapie stanowiącej załącznik nr 3 do zarządzenia.

		<p>przerzedzenie drzewostanu do 30% zwarcia warstwy drzew;</p> <p><u>etap III</u>- 5-8 rok obowiązywania planu ochrony: usunięcie drzewostanu z pozostawieniem krzewów i pojedynczych drzew rosnących w pasie do około 10 m od południowej granicy rezerwatu oraz, na pozostałej powierzchni, kilku - kilkunastu drzew (pojedynczych lub w grupach) w celu zapewnienia osłony dla wypasanych zwierząt przed silnym nasłonecznieniem.</p> <p>W pierwszym etapie wycinania drzewostanu usunąć również podszyt (z możliwością pozostawienia kęp krzewów o łącznej powierzchni nie przekraczającej 10 % obecnego areału), powtarzać zabieg przy każdym etapie.</p> <p>Prace rozpocząć od usuwania gatunków iglastych, po ich całkowitym usunięciu kontynuować wycinkę drzew liściastych.</p> <p>Wycinkę wykonać w okresie zimowym (X-III), optymalnie przy występującej pokrywie śnieżnej.</p> <p>Wycięte drzewa usunąć z rezerwatu (razem z gałęziami).</p>	
4.	Powiększenie powierzchni muraw poprzez usunięcie części drzewostanu.	<p>Powierzchnia około 1,3 ha.</p> <p>Do wycinki przystąpić wyłącznie wtedy, gdy ocena skuteczności realizowanych w I dekadzie obowiązywania planu działań ochronnych określonych w ust 6 zał. nr 2 wykaże pozytywny wpływ wypasu na stan zachowania muraw.</p> <p>Działania ochronne wykonywać w kilku etapach:</p> <p><u>etap I</u> - 10-13 rok obowiązywania planu ochrony: przerzedzenie drzewostanu do 50% zwarcia warstwy drzew</p> <p><u>etap II</u>- 13-15 rok obowiązywania planu ochrony: przerzedzenie drzewostanu do 30% zwarcia warstwy drzew;</p> <p><u>etap III</u>-15-18 rok obowiązywania planu ochrony: usunięcie drzewostanu z pozostawieniem drzew rosnących w pasie około 10-20 m od granicy rezerwatu oraz, na pozostałej powierzchni, kilkunastu drzew (pojedynczych lub w grupach) w celu zapewnienia osłony dla wypasanych zwierząt przed silnym nasłonecznieniem.</p> <p>W pierwszym etapie wycinania drzewostanu usunąć również podszyt (z możliwością pozostawienia kęp krzewów o łącznej powierzchni nie przekraczającej 10 % obecnego areału), powtarzać zabieg przy każdym etapie.</p> <p>Prace rozpocząć od usuwania gatunków iglastych, po ich całkowitym usunięciu kontynuować wycinkę drzew liściastych.</p> <p>Wycinkę wykonać w okresie zimowym (X-III),</p>	Strefa C2 – (oddział 2 d część).

		optymalnie przy występującej pokrywie śnieżnej. Wycięte drzewa usunąć z rezerwatu (razem z gałęziami).	
5.	Usunięcie części nasadzonego drzewostanu olszowego – odsłonięcie muraw ze stanowiskiem pięciornika skalnego.	Powierzchnia około 0,02 ha. Prace wykonać w 1-3 roku obowiązywania planu, w okresie zimowym (X-III), optymalnie przy zamrzniętym gruncie lub występującej pokrywie śnieżnej. Wycięte drzewa usunąć z rezerwatu (razem z gałęziami). Wycinkę odrośli powtarzać wg potrzeb.	Strefa D – część wschodnia; (oddział 2g - część).
6.	Przywrócenie tradycyjnego wypasu.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wypasać całą dostępną powierzchnię (strefy 1-5, „P”(poręba), a po usunięciu drzew do zwarcia min. 30% również te strefy: A, B, C1, C2): strefy 1-5, P – około 0,6 ha, strefa A – około 0,05 ha, strefa B – około 0,2 ha, strefa C1- około 0,63 ha, strefa C2 – około 1,3 ha; 2) powierzchnię dostępną do wypasu podzielić na pięć kwater; w każdym roku wypasać cztery kwatery (80% powierzchni), piątą pozostawić bez wypasu (20%); Powierzchnię „P” (poręba) wypasać corocznie na całej powierzchni. W kolejnych latach zmieniać wypasane kwatery, w taki sposób, aby corocznie inna nie była objęta wypasem. W ciągu pięciu kolejnych lat wypas musi objąć wszystkie kwatery; 3) w pierwszych 2 latach wypas rozpocząć w okresie IV/V (początek wegetacji, ale jej stan zaawansowania musi zapewniać pożywienie dla zwierząt); w następnych latach wypasać w zmiennych okresach od V do VIII; 4) w pierwszych 2-3 latach wypasać około 15-20 owiec (optymalnie: wrzosówka, olkuska, świniarka) i 2-3 kozy przez okres około 3 tygodni; w następnych latach obsadę utrzymać na poziomie 0,5 DJP/1 ha (tj. około 5-6 owiec i 1 koza/1 ha), a długość wypasu dostosować do wypasanej powierzchni (od 2 do 5 tygodni); dopuszcza się zmianę długości wypasu w zależności od aktualnie stwierdzanych potrzeb (skrócenie lub wydłużenie) lub zastosowanie bardziej intensywnego wypasu (większa obsada zwierząt w krótszym czasie). Dopuszcza się wypas 1 konia (konik polski lub huculski) – poza strefami cztery i pięć (obecność ostnicy) oraz na zbyt stromych powierzchniach; 5) na wypasanych powierzchniach dopuszcza się pozostawienie roślinności krzewiastej (nie więcej niż 10% powierzchni); w przypadku zwiększenia zakrzewienia – usuwać nie zgryzione krzewy po okresie wypasu); 6) w trakcie wypasu zapewnić stały dostęp zwierząt do wody oraz miejsc zacienionych w okresie 	Strefy: 1, 2, 3, 4, 5, P oraz po wycince drzew: A, B, C1, C2 (oddziały 2d, 2g).

		<p>upału (wiata, cień pod drzewami); nadzorować stado przez cały okres wypasu i całą dobę;</p> <p>7) monitorować efekty wypasu w trakcie jego wykonywania: przy zbyt intensywnym (wyjście roślin w krótszym, niż planowanym czasie) skrócić wypas, przy zbyt powolnym wyjadaniu roślinności – przedłużyć wypas lub zwiększyć obsadę zwierząt;</p> <p>8) wykonać ocenę wpływu wypasu na murawy oraz fitocenozy, na których przywraca się murawy – co 3-5 lat, w okresie VI/VII. W zależności od wyników oceny – utrzymać lub zmodyfikować rodzaj i zakres działań ochronnych i podjąć decyzję o rozszerzeniu wycinki drzew i wypasu na powierzchni C2;</p> <p>9) w przypadku braku możliwości wykonywania wypasu wykaszć całą powierzchnię (murawy oraz siedliska, na których przywraca się murawy) w okresie VIII-IX. Pokos usuwać z terenu rezerwatu. Nie dopuszczać do sukcesji drzew i sukcesji krzewów powyżej 10 %.</p>	
7.	Budowa i utrzymanie infrastruktury dla wykonywania wypasu.	<p>1) Budowa i utrzymanie ogrodzenia – z siatki leśnej lub tzw. pastucha elektrycznego, o długości dostosowanej do aktualnej wielkości wypasanej powierzchni i wysokości około 1,5 m. Siatkę należy rozwieszać wyłącznie na okres wypasu; słupy do mocowania siatki można wkopać na stałe; wewnątrz wypasanej powierzchni, do odgradzania kwater wypasowych, można stosować pastucha elektrycznego;</p> <p>2) budowa i utrzymanie wiaty lub zagrody – zadaszanej, o powierzchni 20-25 m², umożliwiającej bezpieczne schronienie zwierząt na noc oraz w przypadku niepogody i silnego nasłonecznienia; elementy wiaty/zagrody powinny być demontowane po wypasie;</p> <p>3) poidła – przenośne, ustawiane w kwaterach wypasowych, dowożone na okres wypasu.</p>	<p>1) Cały rezerwat – wg aktualnych potrzeb wypasowych;</p> <p>2) oddział 2d;</p> <p>3) cały rezerwat – wg aktualnych potrzeb wypasowych.</p>
8.	Usuwanie gatunków ekspansywnych (<i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i>).	W przypadku nie objęcia stanowisk nawłoci wypasem lub nie zgryzieniem przez zwierzęta – wykaszć płaty z nawłocią przed jej owocowaniem. Pokos usunąć z terenu rezerwatu.	Cały rezerwat.
9.	Ocena stanu populacji ostnicy Jana <i>Stpa joannis</i> .	<p>1) Ocena stanu populacji ostnicy – co 3 lata;</p> <p>2) w przypadku złego stanu zachowania populacji ostnicy pomimo przeprowadzonych działań ochronnych (nie zwiększona liczebność, słabe owocowanie) rozważyć możliwość pobrania nasion ostnicy Jana do namnażania <i>ex situ</i>. Uzyskane sadzonki wykorzystać do zasilenia populacji ostnicy w rezerwacie. W ewentualnych</p>	Strefa A (oddział 2d).

		miejscach metaplantacji usunąć roślinność konkurencyjną (na powierzchni o średnicy ok. 30 cm), a posadzone rośliny na czas wypasu zabezpieczyć przed zgryzaniem.	
10.	Uzupełnienie i utrzymanie oznaczenia granic rezerwatu i przebiegu udostępnionego szlaku oraz tablic informujących o formie ochrony, celu ochrony, zakazach oraz wykonywanych działaniach ochronnych.	1) Utrzymanie czytelnego oznaczenia granic rezerwatu – wg potrzeb; 2) uzupełnienie tablic informacyjnych – wg potrzeb.	1) Granica rezerwatu; 2) przy szlaku przebiegającym przez rezerwat.

Załącznik nr 3

Lokalizacja działań ochronnych.

